

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē

॥ caturdaśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ caturdaśaḥ sargaḥ ॥

pañcavaṭīmārgē jaṭāyūṣō darśanaṃ tasya śrīrāmaṃ prati
svasya vistarēṇa paricayadānam

atha pañcavaṭiṃ gaccha -
nnantarā raghunandanaḥ |
āśasāda mahākāyaṃ
gṛdhraṃ bhīmaparākramam ॥ 3.14.1 ॥

taṃ dṛṣṭvā tau mahābhāgau
vanasthaṃ rāmalakṣmaṇau |
mēnātē rākṣasaṃ pakṣiṃ
bruvāṇau kō bhavāniti ॥ 3.14.2 ॥

tatō madhurayā vācā
saumyayā prīṇayanniva |
uvāca vatsa māṃ viddhi
vayasyaṃ piturātmanaḥ ॥ 3.14.3 ॥

sa taṃ pitṛsakhaṃ matvā
pūjayāmāsa rāghavaḥ |

sa tasya kulamavyagra -
matha papraccha nāma ca || 3.14.4 ||

rāmasya vacanaṃ śrutvā
kulamātmānamēva ca |
ācacakṣē dvijastasmai
sarvabhūtasamudbhavam || 3.14.5 ||

pūrvakālē mahābāhō
yē prajāpatayō'bhavan |
tān mē nigadataḥ sarvā -
nāditāḥ śṛṇu rāghava || 3.14.6 ||

kardamaḥ prathamastēṣāṃ
vikṛtastadanantaram |
śēṣaśca saṃśrayaścaiva
bahuputraśca vīryavān || 3.14.7 ||

sthāṇurmarīciratrisca
kratuścaiva mahābalaḥ |
pulastyaścāṅgirāścaiva
pracētāḥ pulahastathā || 3.14.8 ||

dakṣō vivasvānaparō -
'riṣṭanēmiśca rāghava |
kaśyapaśca mahātējā -
stēṣāmāsicca paścimaḥ || 3.14.9 ||

prajāpatēstu dakṣasya
babhūvuriti viśrutāḥ |

ṣaṣṭirduhitarō rāma

yaśasvinyō mahāyaśaḥ || 3.14.10 ||

kaśyapaḥ pratijagrāha

tāsāmaṣṭau sumadhyamāḥ |

aditiṃ ca ditiṃ caiva

danūmapi ca kālakām || 3.14.11 ||

tāmrāṃ krōdhavaśāṃ caiva

manuṃ cāpyanalāmapi |

tāstu kanyāstataḥ prītaḥ

kaśyapaḥ punarabravīt || 3.14.12 ||

putrāṃstrailōkyabhartṛn vai

janayiṣyatha matsamān |

aditistanmanā rāma

ditiśca danurēva ca || 3.14.13 ||

kālakā ca mahābāhō

śēṣāstvamanasō'bhavan |

adityāṃ jajñirē dēvā -

strayastrīṃśadarindama || 3.14.14 ||

ādityā vasavō rudrā

aśvinau ca parantapa |

ditistvajanayat putrān

daityāṃstāta yaśasvinaḥ || 3.14.15 ||

tēṣāmiyaṃ vasumatī

purā'sīt savanārṇavā |

danustvajanayat putra -

maśvagrīvamariṇdama || 3.14.16 ||

narakam kālakam caiva

kālakāpi vyajāyata |

krauñcīṃ bhāsīṃ tathā śyēnīṃ

dhṛtarāṣṭrīṃ tathā śukīm || 3.14.17 ||

tāmrā tu suśuvē kanyāḥ

pañcaitā lōkaviśrutāḥ |

ulūkāñjanayat krauñcī

bhāsī bhāsān vyajāyata || 3.14.18 ||

śyēnī śyēnāṃśca grḍhrāṃśca

vyajāyata sutējasaḥ |

dhṛtarāṣṭrī tu haṃsāṃśca

kalahaṃsāśca sarvaśaḥ || 3.14.19 ||

cakravākāṃśca bhadraṃ tē

vijajñē sāpi bhāminī |

śukī natāṃ vijajñē tu

natāyāṃ vinatā sutā || 3.14.20 ||

daśa krōdhavaśā rāma

vijajñē'pyātmasambhavāḥ |

mṛgīṃ ca mṛgamandāṃ ca

harīṃ bhadramadāmapi || 3.14.21 ||

mātaṅgīmatha sārdūlīṃ

śvētāṃ ca surabhīṃ tathā |

sarvalakṣaṇasampannāṃ
surasāṃ kadrukāmapi || 3.14.22 ||

apatyaṃ tu mṛgāḥ sarvē
mṛgyā naravarōttama |
ṛkṣāśca mṛgamandāyāḥ
sṛmarāścamarāstathā || 3.14.23 ||

tatastvīrāvatiṃ nāma
jajñē bhadramadā sutām |
tasyāstvairāvataḥ putrō
lōkanāthō mahāgajaḥ || 3.14.24 ||

haryāśca harayō'patyaṃ
vānarāśca tapasvinaḥ |
gōlāṅgūlāśca śārdūlī
vyāghrāṃścājanayat sutān || 3.14.25 ||

mātaṅgyāstvatha mātaṅgā
apatyaṃ manujarṣabha |
diśāgajaṃ tu kākutstha
śvētā vyajanayat sutam || 3.14.26 ||

tatō duhitarau rāma
surabhirdvē vyajāyata |
rōhiṇiṃ nāma bhadraṃ tē
gandharvīṃ ca yaśasvinīm || 3.14.27 ||

rōhiṇyajanayad gāvō
gandharvī vājinaḥ sutān |

surasājanayannāgān

rāma kadrūśca pannagān || 3.14.28 ||

manurmanuṣyāñjanayat

kaśyapasya mahātmanaḥ |

brāhmaṇān kṣatriyān vaiśyā -

ñsūdrāṃśca manujarṣabha || 3.14.29 ||

mukhatō brāhmaṇā jātā

urasaḥ kṣatriyāstathā |

ūrubhyāṃ jajñirē vaiśyāḥ

padbhyāṃ sūdrā iti śrutiḥ || 3.14.30 ||

sarvān puṇyaphalān vṛkṣā -

nanalāpi vyajāyata |

vinatā ca śukīpautrī

kadrūśca surasāsvasā || 3.14.31 ||

kadrūrnāgasahasraṃ tu

vijajñē dharaṇīdharān |

dvau putrau vinatāyāstu

garuḍō'ruṇa ēva ca || 3.14.32 ||

tasmājjātō'hamaruṇāt

sampātiśca mamāgrajaḥ |

jaṭāyuriti māṃ viddhi

śyēnīputramarindama || 3.14.33 ||

sō'haṃ vāsasahāyastē

bhaviṣyāmi yadīcchasi |

idaṃ durgam hi kāntāraṃ
mṛgarākṣasasēvitam |
sītāṃ ca tāta rakṣiṣyē
tvayi yātē salakṣmaṇē || 3.14.34 ||

jaṭāyuṣaṃ tu pratipūjya rāghavō
mudā pariṣvajya ca sannatō'bhavat |
piturhi śuśrāva sakhitvamātmavān
jaṭāyuṣā saṅkathitaṃ punaḥ punaḥ || 3.14.35 ||

sa tatra sītāṃ paridāya maithilīṃ
sahaiva tēnātibalēna pakṣiṇā |
jagāma tāṃ pañcavaṭīṃ salakṣmaṇō
ripūn didhakṣaṅśalabhānivānalaḥ || 3.14.36 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
aranyakāṇḍē caturdaśaḥ sargaḥ ||